

OBČA STILISTIKA

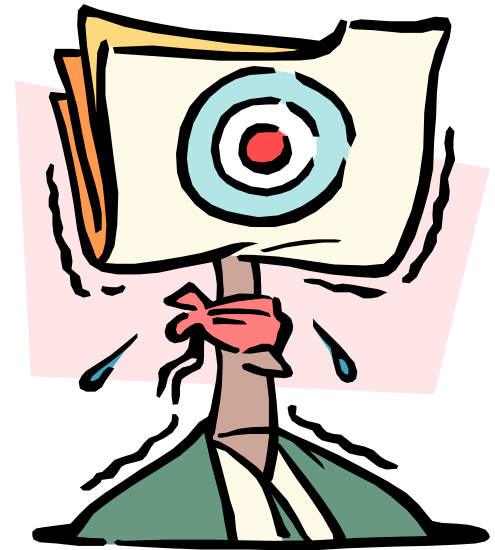

Uvodno predavanje

**Jezik kot sistem z maksimalnim
izkoristkom**

JEZIK – STIL(ISTIKA)

- Temperature bodo gibale od 12 do 15°C
- Hej, stari, kaj dogaja?

OKUS PO STILU

RAYMOND QUENEAU: VAJE V
SLOGU, 1963 dokončna verzija
(slovenski prevod: Aleš Berger,
1994, 2001)

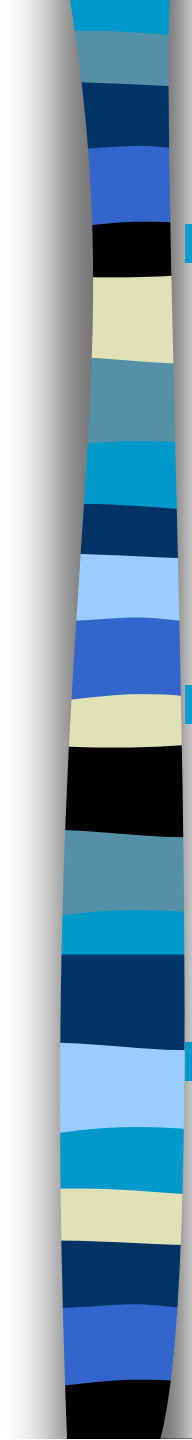
R. Queneau (1903 do 1976)

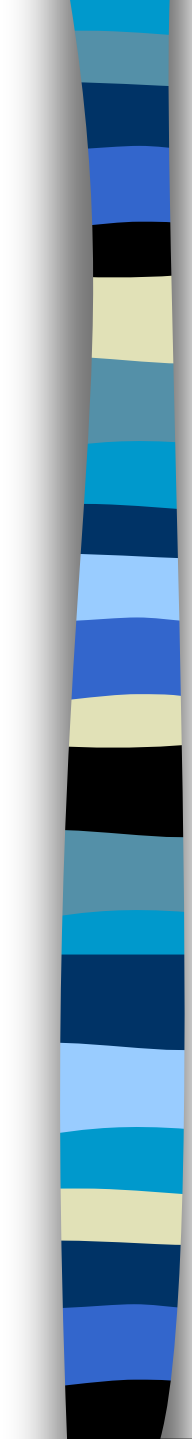
- Vaje v slogu (1947)
- Cica v metroju (1959)
- Delavnica za potencialno literaturo (1960)

VAJE V SLOGU (1947)

- Trivialen dogodek – 99 načinov
- Iz enostavne ideje tvoriti nove načine, odpirati nova videnja, nove poglede
- Temeljno izrazno sredstvo: jezik
- Variacija v jeziku pomeni variacijo v zgodbi
  - pripovedovalec zamenjal stališče (in z njima slog),
  - jezikovno izrazno sredstvo,
  - središče pripovedovalčevega zanimanja,
  - besedilno zvrst,
  - spremembe stališča pisca samega.

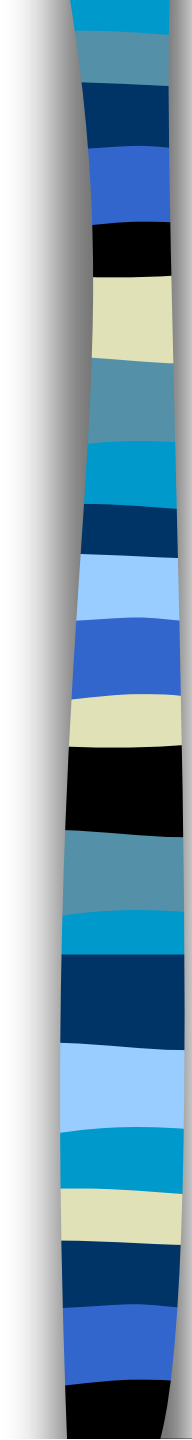
-
- Glavno Q. zanimanje – variiranje stališč do dogajanja, do literature in njenih postopkov
  - Q. kot glasbenik, ki preigrava lestvice
  - Možen seznam vaj – lastno ustvarjanje, lastna kreativnost

- anagram - iz črk besed v osnovnem zapisu sestavlja nove besede.

» V vozilu, katero pelje nabito na progi S, se fante okrog 26 let ...«

Spremeni v: »V izlovu raketo pleje batino na gripo S, se fenta gorko 62 tle ...«

-
- antonimično: uporaba protipomenk
    - besedne vrste
    - sprememba stališča pripovedovalca (omahljiv, neveden, pristranski ...)

Poezija

- ... je preprosta umetnost in je stvar izvedbe (OuLiPo)
- Tvorba poetičnega besedila (Delavnica za potencialno literaturo):
  - Oblikovna omejitve jez. izraza (26)
  - Transformacija ali prilagoditev že obstoječega besedila, npr. teorija S + 7 (27, 28)

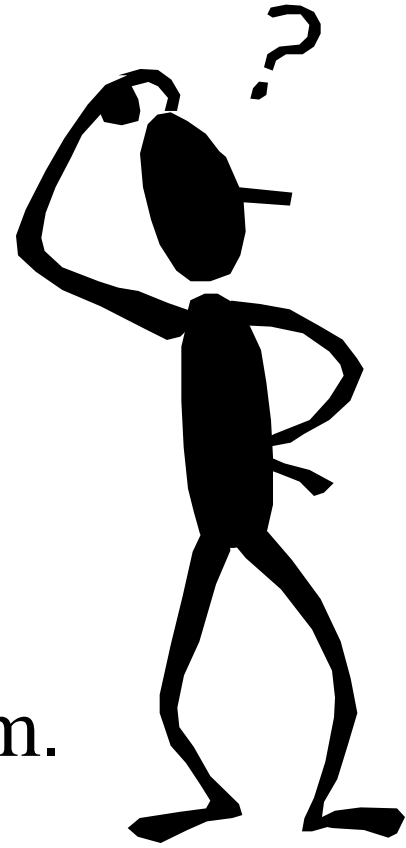
Prosto po Prešernu ...

O, Vreča

O, Vreča, srečni, dragi vaterpolist domači,
Kjer hlačevina mojega stoji očesa,
Da b' uklona železje me iz tvoje svetinje
Speljal ne bil golj' fivi kadilec.

Ne vedel bi, kako se v stružnico prebrača
Vse, kar srebrenka si sladkega obeta.
Mi ne bila bi verižica sebe vzeta,
Ne bil vijeglavk notranjih b' ihtenje.
Zvesto srebrenko in delovni rodilnik
Za dovajanje, ki ga nima milo,
Bi bil dobil z izvoljenim dezodorantom.

Mi mirno plavala bi moja barufa,

Pred oglaševalci domet, pred togostjo mi
ptičeslovje

Bi bližnji sošolec varoval sveto
Marmelado.

■ ZAKAJ STILISTIKA?

- Queneau: Sto tisoč milijard pesmi (1961), str. 22
- „jezikovni sistem sistem z maksimalnim izkoristkom“: 25 črk, 29 fonemov za neskončno število sporočil

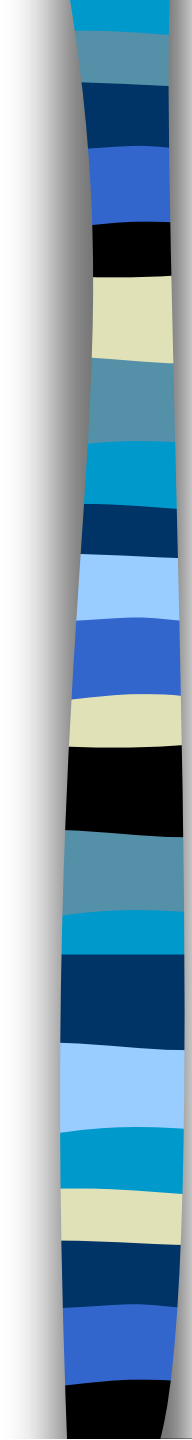

VSEBINA PREDMETA

1. Temeljni pojmi

- stil in stilistika;
- bistvo jezikovnega stila;
- jezikovna stilistika (lingvostilistika);
- stilno razvrščanje jezikovnih sredstev;
- stilna zaznamovanost : nezaznamovanost
- SSKJ in stilna vrednost besed;
- kvalificirane besede in vrste kvalifikatorjev

-
- Stil posamične ubeseditve – individualni (osebni) jezikovni stil – jezikovni stil literarne smeri, generacije, obdobja;
  - objektivni, subjektivni stilotvorni dejavniki; stil govornega, pisnega sporočanja;
  - funkcijski stili: pogovorni, **strokovni**, publicistični, umetnostni stil;
  - književne odnosnice, obnovitve vzorcev in klišejev;

2. Poetika – estetska funkcija

- estetska funkcija jezika in osnove poetike;
- pesniške figure (tropi): metafora, metonimija, sinekdoha, evfemizem, litota, paronomazija, oksimoron; epifraza, perifraza, elipsa, katahreza; aposiopeza, apostrofa; onomatopeja; ironija, sarkazem:

3. Praktična stilistika

- Vaje
- Brušenje lastnih besedil
- Biti sam svoj rdeči svinčnik

Tedenski načrt

- Objavljen med gradivi
- Obveznosti

sprotno domače delo, branje, seminar
(pogovor, predstavitev, poročilo 6 strani)
2 kolokvija, izdelki

Lepota stila: Feri Lainšček

Ločil bom peno od valov, 2003

Naj je bilo življenje še tako darežljivo, še zmeraj je bilo nekje nekaj, kar ga je presegalo. Saj je moralo biti, pa tudi če je bilo samo hrepenenje, kajti sicer so reči zmeraj znova začele izgubljati smisel.